

ПОЛОЖЕННЯ
про запобігання і протидію насильству та жорстокому поводженню з
дітьми у Кременчуцькій гімназії №27 Кременчуцької міської ради
Кременчуцького району Полтавської області

1. Загальні положення

1.1. Дане Положення регулює питання організації захисту дітей від різних форм насильства та жорстокого поводження у Кременчуцькій гімназії №27 Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області.

1.2. Положення розроблено на основі Законів України «Про освіту», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про охорону дитинства», «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми», інших нормативно-правових актів, з урахуванням Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 04.06.2025 №658 та Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 №1513.

1.3. Діяльність Кременчуцької гімназії №27 із запобігання і протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми провадиться з дотриманням принципів:

- законності;
- верховенства права;
- забезпечення найкращих інтересів дитини;
- поваги та дотримання прав і свобод людини;
- неупередженого ставлення; відкритості та прозорості;
- конфіденційності та захисту персональних даних;
- невідкладного реагування;
- комплексного підходу до розгляду випадку насильства та/або жорстокого поводження з дитиною;
- нетерпимості до насильства та жорстокого поводження з дитиною та визнання його суспільної небезпеки.

1.4. Основні терміни, використані в цьому Положенні:

Жорстоке поводження з дитиною – будь-які форми фізичного, психологічного, сексуального або економічного насильства над дитиною, зокрема домашнього насильства, насильства за ознакою статі, булінгу (цькування), мобінгу (цькування), а також будь-які незаконні угоди стосовно дитини, зокрема вербування, переміщення, переховування, передача або одержання дитини, вчинені з метою експлуатації, з використанням обману, шантажу чи уразливого стану дитини.

Булінг (цькування) – психологічне, фізичне, економічне чи сексуальне насильство, тобто будь-яке умисне діяння (дія або бездіяльність), у тому

числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, яке систематично вчиняється особою стосовно дитини, з якою вони є учасниками одного колективу, або дитиною стосовно іншого учасника одного колективу та яке порушує права, свободи, законні інтереси потерпілої особи та/або перешкоджає виконанню нею визначених законодавством обов'язків.

Домашнє насильство – діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь.

2. Основні завдання та заходи щодо захисту дітей від різних форм насильства та жорстокого поводження в закладі освіти

2.1. Завданнями гімназії є:

- запровадження в закладі порядку дій, спрямованих на унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- формування у працівників гімназії відповідального ставлення до недопущення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- поширення культури нульової толерантності до насильства та жорстокого поводження з дітьми у всіх сферах діяльності гімназії;
- забезпечення оперативного інформування уповноваженого підрозділу органу Національної поліції та служби у справах дітей про випадки вчинення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

2.2. З метою унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми в закладі освіти забезпечується впровадження таких основних заходів:

1) превентивні заходи:

- інформування всіх учасників освітнього процесу (дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників гімназії) з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- проведення оцінювання ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми в освітньому середовищі гімназії, вжиття заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації;
- врахування ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми під час прийому на роботу працівників гімназії;

2) заходи із виявлення та реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми:

- організація доступних та безпечних способів повідомлення про випадки насильства та жорстокого поводження з дитиною;
- оперативне реагування за результатами розгляду заяв (скарг, повідомлень) про випадки насильства або жорстокого поводження з дітьми у гімназії;

3) заходи з навчання та підвищення обізнаності щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми:

- організація тренінгів, інших навчальних заходів для працівників гімназії та інших фахівців, які контактують з дітьми;
- організація інформаційних сесій для дітей (пояснення прав дитини, способів захисту, контактів для звернення);
- проведення просвітницьких заходів для батьків, інших законних представників дитини (батьківських зборів, тематичних семінарів, розповсюдження інформаційних матеріалів);

4) заходи з моніторингу та оцінки виконання програми:

- регулярні самоперевірки (оцінка ефективності заходів, виявлення проблемних аспектів);
- збір інформації для зворотного зв'язку (анкетування дітей, батьків, персоналу);
- аналіз інцидентів (вивчення випадків насильства для запобігання повторенню);

5) заходи з інформування:

- розміщення на інформаційних стендах у доступних місцях для дітей та батьків, інших законних представників інформаційних матеріалів з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми (із контактами служб допомоги, контактних номерів телефонів для анонімного звернення);
- розповсюдження тематичних буклетів (листівок) серед працівників, дітей, їх батьків або інших законних представників дитини;
- надсилання інформаційних матеріалів через батьківські, учнівські групи в месенджерах, розміщення на офіційному вебсайті закладу освіти та його сторінках у соціальних мережах.

3. Основні обов'язки працівників гімназії щодо запобігання і протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми

3.1. Директор гімназії:

- затверджує Положення про запобігання і протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми в гімназії з урахуванням Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми та Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, забезпечує його оприлюднення на вебсайті закладу, обов'язкове ознайомлення з ним працівників закладу та здійснює контроль за його виконанням;
- затверджує форми: первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини, реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки), анкети анонімного опитування для дітей, розроблені в закладі освіти відповідно до Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- визначає відповідальну особу для здійснення заходів щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, яка реєструватиме повідомлення, що надійшло, в журналі обліку (у паперовій та/або електронній формі) та забезпечуватиме його підготовку до розгляду;

- за погодженням із службою у справах дітей Автозаводської районної адміністрації формує склад комісії з розгляду випадків насильства та жорстокого поводження з дітьми, організовує її роботу, оприлюднює інформацію про склад комісії;

- забезпечує інформування дітей та їх батьків або інших законних представників дитини, працівників гімназії про їх обов'язок повідомити про випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми з наданням інформації про шляхи інформування про такі випадки;

- здійснює прийом на роботу працівників гімназії відповідно до політики запобігання насильству: перевірка кандидатів на наявність судимостей, рекомендацій, із врахуванням вимоги щодо проходження обов'язкового навчання з питань захисту прав дитини;

- забезпечує здійснення заходів із ознайомлення працівників гімназії, інших фахівців, які контактують із дітьми, із Положенням про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми до початку їх роботи з дітьми, але у строк, що не перевищує п'яти робочих днів із дня початку роботи гімназії з дітьми;

- забезпечує функціонування різних способів отримання повідомлень про можливі випадки насильства (телефонний зв'язок, електронний лист, скринька для паперових повідомлень тощо), зокрема анонімно за бажанням особи, яка залишила повідомлення;

- розглядає усні та письмові заяви (скарги, повідомлення) про випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, які сталися у приміщенні гімназії, на її території або під час заходів поза межами закладу освіти, організатором (співорганізатором) яких є Кременчуцька гімназія №27, протягом однієї доби з дня надходження, забезпечує опрацювання комісією отриманих повідомлень;

- скликає засідання комісії з розгляду випадків насильства та жорстокого поводження з дітьми не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з дня отримання повідомлення;

- невідкладно у строк, що не перевищує трьох годин, повідомляє уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною;

- у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною директор невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє про це батькам або іншим законним представникам дитини (крім випадків, коли батьки або інші законні представники дитини є кривдниками дитини), письмово повідомляє уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей, а також вживає заходів відповідно до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 585 «Про забезпечення

соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах»;

- забезпечує виявлення поведінки дітей або працівників гімназії, яка потенційно може призводити до насильства та жорстокого поводження;
- сприяє проходженню особами, які вчинили насильство або жорстоке поводження з дитиною, стали свідками або постраждали від насильства або жорстокого поводження, відповідної програми для таких осіб;
- забезпечує проведення навчань, тренінгів, профілактичних заходів для дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників гімназії з питань запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми;
- взаємодіє із службами у справах дітей, Департаментом у справах сімей та дітей, установами соціального захисту, закладами освіти, охорони здоров'я та іншими уповноваженими органами для оперативного реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми.

3.2. Працівники гімназії

- забезпечують здобувачам освіти захист під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного та психологічного насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти;
- запобігають вживанню дітьми та іншими особами на території закладу освіти алкогольних напоїв, наркотичних засобів, іншим шкідливим звичкам;
- у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною вживають невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження з дитиною; у разі потреби надають домедичну допомогу, викликають бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги та звертаються до уповноваженого підрозділу органу Національної поліції;
- повідомляють керівнику закладу освіти та одному батьків або іншим законним представникам дитини, яка вчинила насильство або жорстоке поводження, та дитини, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження, про виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною;
- з метою унеможливлення ризиків насильства та жорстокого поводження з дитиною не допускають фізичного контакту з дитиною, якщо він не є необхідним відповідно до змісту заходів або видів діяльності з дитиною; у разі коли передбачається фізичний контакт з дитиною, який є необхідним відповідно до змісту заходів з дитиною, такий контакт проводиться у присутності не менше однієї повнолітньої особи, крім виконавця, або в приміщенні, що забезпечує можливість вільного доступу інших осіб та не має перешкод для самостійного виходу дитини;
- не допускають поведінку, що може призводити до порушення права дитини на повагу до її особистості, гідне ставлення: використання тону голосу, який може сприйматися як залякування або образа,

використання принизливих коментарів стосовно дітей та в присутності дітей, застосування покарань до дитини тощо;

- у разі вчинення жорстокого поводження з дитиною керівником закладу освіти – невідкладно повідомляють про це засновника закладу освіти та/або уповноважений ним орган (департамент освіти).

4. Склад, повноваження та порядок роботи комісії з розгляду випадків насильства та жорстокого поводження з дітьми

4.1. Комісія Кременчуцької гімназії №27 з розгляду випадків насильства та жорстокого поводження з дітьми виконує свої обов'язки на постійній основі.

4.2. Склад комісії формується з урахуванням її основних завдань та затверджується директором.

Склад комісії не може бути менше п'яти осіб. До нього входять голова, заступник голови, секретар та члени комісії. До складу комісії входять працівники гімназії, зокрема педагогічні працівники, практичний психолог та соціальний педагог, а також представники служби у справах дітей Автозаводської районної адміністрації та уповноваженого підрозділу органу Національної поліції (за згодою).

4.3. Головою комісії є директор Кременчуцької гімназії №27.

Голова комісії:

- організовує роботу комісії;
- визначає функціональні обов'язки кожного члена комісії;
- забезпечує дотримання строків та процедур;
- визначає порядок денний і перелік питань, що підлягають розгляду;
- забезпечує моніторинг ефективності заходів реагування.

4.4. У разі відсутності голови комісії його обов'язки виконує заступник.

У разі відсутності голови комісії та його заступника обов'язки голови комісії виконує один із членів комісії, який обирається комісією під час засідання за поданням її секретаря.

У разі встановлення під час діяльності комісії факту вчинення головою комісії насильства або жорстокого поводження з дитиною, голова комісії підлягає негайному виключенню із складу комісії. Виконання обов'язків голови комісії у такому випадку виконує його заступник.

4.5. Член комісії, щодо якого надійшло повідомлення, виключається із складу комісії.

Кожен член комісії повинен не допускати конфлікту інтересів під час виконання своїх обов'язків. У разі виявлення конфлікту інтересів член комісії зобов'язаний негайно письмово повідомити про це голову комісії. У разі виявлення конфлікту інтересів голови комісії він має утриматися від участі в опрацюванні відповідного повідомлення, письмово повідомивши заступнику голови комісії. У такому разі функції голови комісії виконує заступник голови комісії.

4.6. Секретар комісії забезпечує підготовку проведення засідань комісії та матеріалів, що підлягають розгляду на засіданнях комісії, ведення протоколу засідань комісії. У разі відсутності секретаря комісії його

обов'язки виконує один із членів комісії, який обирається під час засідання за поданням голови комісії або його заступника.

4.7. Член комісії має право:

- ознайомлюватися з матеріалами, що стосуються випадку насильства та/або жорстокого поводження з дітьми, брати участь у їх перевірці;
- подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються;
- брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування;
- висловлювати окрему думку усно або письмово;
- вносити пропозиції до порядку денного засідання комісії.

4.8. Член комісії зобов'язаний:

- особисто брати участь у роботі комісії;
- не розголошувати стороннім особам відомості, що стали йому відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;
- виконувати в межах, передбачених законодавством та посадовими обов'язками, доручення голови комісії; брати участь у голосуванні.

4.9. Метою діяльності комісії є:

- запобігання випадкам насильства та жорстокого поводження з дітьми під час провадження діяльності суб'єкта;
- з'ясування причин, які призвели до випадку насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, та вжиття заходів для усунення таких причин.

4.10. До завдань комісії Кременчуцької гімназії №27 з розгляду випадків насильства та жорстокого поводження з дітьми належать:

- збір інформації щодо обставин випадку насильства та/або жорстокого поводження з дітьми, зокрема пояснень сторін насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, батьків або інших законних представників дитини, яка стала стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною; опрацювання повідомлень, аналіз зібраної інформації щодо обставин, зазначених у повідомленні;
- оцінка потреб осіб, які є стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, в соціальних та психолого-педагогічних послугах і забезпечення таких послуг;
- надання рекомендацій щодо добровільного проходження особами, які стали стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, відповідної програми для таких осіб;
- підготовка пропозицій щодо внесення змін до положення про запобігання та протидію насильству та/або жорстокому поводженню з дітьми;
- здійснення моніторингу виконання рекомендацій комісії і надання відповідної інформації службі у справах дітей;
- розгляд висновків практичного психолога та соціального педагога або інших експертних висновків, що мають значення для об'єктивного розгляду

заяви у разі їх надходження від батьків або інших законних представників дитини.

4.11. Комісія має право:

- оцінювати потреби сторін насильства та/або жорстокого поводження з дитиною в отриманні соціальних та психолого-педагогічних послуг та забезпечення таких послуг, зокрема із залученням фахівців служби у справах дітей та надавача соціальних послуг;

- рекомендувати особам, які стали стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, проходження відповідної програми для таких осіб;

- визначати причини насильства та/або жорстокого поводження, а також необхідні заходи для усунення таких причин;

- здійснювати моніторинг ефективності соціальних та психолого-педагогічних послуг, заходів з усунення причин насильства та/або жорстокого поводження з дитиною, заходів впливу та корегування (за потреби) відповідних послуг та заходів;

- надавати рекомендації для працівників гімназії щодо доцільних методів здійснення заходів з дітьми, які стали стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною;

- надавати рекомендації для батьків або інших законних представників дитини, яка стала стороною насильства та/або жорстокого поводження з дитиною.

4.12. Формою роботи комісії є засідання, які проводяться очно, а в разі потреби – дистанційно чи у змішаному форматі, коли частина членів комісії беруть участь у її роботі дистанційно.

Дату, час, місце і формат проведення засідання комісії визначає її голова, за відсутності голови комісії – його заступник.

Засідання комісії є правоможним у разі участі в ньому не менш як двох третин її складу.

Секретар комісії не пізніше ніж за добу повідомляє членам комісії, а також іншим заінтересованим особам про порядок денний запланованого засідання, дату, час, місце і форму його проведення, а також надає/надсилає членам комісії та зазначеним особам необхідні матеріали в електронній або паперовій формі.

4.13. Рішення з питань, що розглядаються на засіданні комісії, приймаються шляхом відкритого голосування більшістю голосів затвердженого складу комісії.

У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос голови комісії. За відсутності голови комісії вирішальним є голос його заступника.

4.14. Якщо за результатами розгляду повідомлення:

- виявлено ознаки насильства та жорстокого поводження з дитиною – обов’язково проводиться аналіз причин та умов, які могли сприяти або стати підставою для порушення прав дитини;

- не виявлено ознак насильства та жорстокого поводження з дитиною – інформація, викладена в повідомленні, аналізується на предмет

наявності ризиків насильства та жорстокого поводження з дитиною та вживаються заходи до унеможливлення настання таких ризиків.

4.15. Під час проведення засідання комісії секретар комісії веде протокол засідання комісії за формою згідно Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.11.2025 №1513.

4.16. До участі у засіданні комісії можуть залучатися батьки або інші законні представники дитини (за згодою), крім випадків, коли вони є кривдниками дитини, а також особи, які стали свідками випадку насильства та/або жорстокого поводження з дитиною.

Особи, залучені до участі в засіданні комісії, зобов'язані дотримуватися принципів діяльності комісії, зокрема не розголошувати стороннім особам відомості, що стали їм відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб.

Особи, залучені до участі в засіданні комісії, під час засідання комісії мають право: ознайомлюватися з матеріалами, поданими на розгляд комісії; ставити питання по суті розгляду; подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються.

4.17. Голова комісії доводить до відома заінтересованих осіб та служби у справах дітей рішення комісії згідно із протоколом засідання та здійснює контроль за його виконанням.

4.18. Строк опрацювання комісією повідомлень та виконання нею своїх завдань не має перевищувати 10 робочих днів із дня їх отримання керівником закладу освіти.

5. Напрямки та форми превентивної роботи в гімназії з унеможливлення жорстокого поводження з дітьми

5.1. Інформаційно-просвітницька робота з учасниками освітнього процесу передбачає такі напрями (теми):

- розпізнавання фізичного, психологічного, економічного та сексуального насильства;
- методи профілактики булінгу серед дітей;
- використання ненасильницьких методів спілкування та управління конфліктами;
- надання першої психологічної допомоги дітям, які постраждали від насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- порядок дій у разі виявлення випадків насильства або підозри щодо їх наявності; дотримання правових норм щодо захисту дітей від насильства;
- алгоритм взаємодії з уповноваженими підрозділами органів Національної поліції та службою у справах дітей у разі виявлення фактів та ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною.

5.2. Інформування здійснюється шляхом:

- проведення щорічних інформаційних кампаній, тематичних тижнів і конкурсів, приурочених питанням унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;

- інтерактивних тренінгів для дітей із розвитку емоційного інтелекту, толерантності та ненасильницького спілкування;
- проведення ігор та рольових прав, які моделюють реальні ситуації та допомагають дітям дізнатися про способи захисту порушених прав;
- проведення психологом та соціальним педагогом групових та індивідуальних занять щодо запобігання насильству;
- організації зустрічей із фахівцями, які можуть поділитися досвідом і порадами щодо запобігання насильству (працівники уповноваженого підрозділу органу Національної поліції, юристи, соціальні працівники);
- використання педагогами в освітньому процесі мультимедійних матеріалів (відеороликів, презентацій, інтерактивних платформ) для інформування дітей у цікавій та доступній формі щодо неприпустимості насильства та жорстокого поводження, ознайомлення з ознаками та формами насильства та жорстокого поводження, порад щодо запобігання насильству в дитячому середовищі, процедури повідомлення про насильство та жорстоке поводження, передбаченої суб'єктом роботи з дітьми та молоддю, алгоритму дій у разі виявлення насильства, способів та механізмів отримання допомоги, можливих наслідків для особи, яка вчинила насильство або жорстоке поводження.

5.3. Для проведення інформування учасників освітнього процесу (дітей, батьків або інших законних представників дітей, працівників гімназії) можуть залучатися експерти, фахівці, зокрема представники органів місцевого самоврядування, структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій, служб у справах дітей, уповноважених підрозділів органів Національної поліції, надавачів соціальних послуг, закладів вищої освіти, а також психологи, соціальні педагоги, фахівці в галузі права, представники громадських об'єднань, іноземних неурядових організацій.

6. Прикінцеві положення

6.1. Положення про запобігання і протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми у Кременчуцької гімназії №27 Кременчуцької міської ради Кременчуцького району Полтавської області затверджується наказом керівника закладу і є обов'язковим до виконання усіма учасниками освітнього процесу.

6.2. Усі працівники гімназії повинні бути ознайомлені з Положенням про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми та інформацією про захист дітей від усіх форм насильства, зокрема домашнього насильства, експлуатації, булінгу, найгірших форм дитячої праці або інших проявів жорстокого поводження з дитиною.

6.3. Унеможливлення насильства та жорстокого поводження включає регулярне оцінювання ризиків, пов'язаних з насильством та жорстоким поводженням з дітьми, вжиття заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації, із забезпеченням подальшого моніторингу та контролю, а також

перегляд запроваджених заходів з унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

Діяльність щодо виявлення та аналізу ризиків проводиться із залученням сторін, зокрема дітей.

6.4. Про невиконання, неналежне виконання у гімназії повноважень щодо запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми може бути повідомлено засновника закладу освіти та/або уповноважений ним орган (департамент освіти).

6.5. У разі потреби до даного Положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми можуть бути внесені зміни та доповнення.